

Úvod do psychologie - Asistenti pedagoga, 2014

Pojmy, teorie, osobnosti – vše, co se může objevit v závěrečném testu

Test bude zaměřen na porozumění níže uvedených pojmů a teorií; např.:

- Krátkodobá paměť – stručně ji charakterizujte a uveďte, jak ji lze zkoumat
- Psychoanalýza – uveďte zakladatele, základní pojmy a základní myšlenky).
- Co jsou to pareidolie, jak je lze užívat v psychologické diagnostice?
- Co je to koučink? Jak se liší koučink od psychoterapie?

Základní literatura:

Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J., & Noen-Hoeksema, S. (2012). *Psychologie*. Praha: Portál. – níže jako „Atkinsonová“

Rozsahy stránek jsou pouze orientační, mohou se také lišit u rozdílných vydání učebnice.

Z PRVNÍHO BLOKU se mohou v testu objevit tyto pojmy:

úvod do psychologie

pojmy: psychologie odborná/vědecká a psychologie laická; psychologie práce (organizace a řízení), klinická psychologie, poradenská psychologie, školní psychologie, dopravní psychologie, psychoterapie, koučink/coaching; vztah k oborům: etologie, etnologie, neurologie, matematika/kybernetika, sociologie, psychiatrie, filozofie;

psychoanalýza, nevědomí, volné asociace, asociační experiment; behaviorismus, paradigma S-R, podmiňování, primární a sekundární podnět; neobehaviorismus, paradigma S-O-R, kognitivní mapy; kognitivní psychologie, kognitivní obrat, procesy vzestupné (datově řízené) a sestupné (pojmově řízené), informační paradigma, počítačová metafora, architektura kognitivního systému; humanistická psychologie

osobnosti: S. Freud, J.B. Watson, E.C. Tolman, I.P. Pavlov, V.E. Frankl

Z DRUHÉHO BLOKU se mohou v testu objevit tyto pojmy:

Základní psychologické směry a jejich historický vývoj

Asocianizmus – David Hume; asociační zákony (styčností v prostoru, v čase, příčiny-následku, podobnosti)

Gestalt psychologie (tvarová psychologie) – vztah celek-část, gestalt zákony – figury/pozadí, dobrého tvaru (pregnantnosti) – uzavření, blízkosti; Kurt Koffka

Literatura: Atkinsonová 24-36 (historické základy psychologie a její hlavní směry)

vnímání

i) Vnímání a čítí

ii) Anatomie a fyziologie zrakového vnímání - sítnice, obraz na sítnici, zraková dráha, zraková kůra

iii) Iluze, klamy, pareidolie, Rorschachův test

iv) Náповědi zrakového vnímání monokulární – lineární perspektiva, gradient textury, atmosférická perspektiva, stínování, interpozice (překryv)

- v) Konstantnost vnímání
- vi) Okohybné svaly, sakadické pohyby, fixace; eye-tracking

Literatura: Atkinsonová (187-188; 197-199; 210-213; 549-551; kapitola „Vodítka pro vnímání hloubky“)

paměť

- i) Základní druhy paměti - explicitní, implicitní, sémantická, epizodická, autobiografická, deklarativní, nedeklarativní paměť
- ii) Teorie paměťových skladů – senzorická/ultrakrátkodobá (echoická, ikonická), krátkodobá, dlouhodobá paměť;
- iii) Vliv různých faktorů na zapamatování a vybavení - kontext, emoce (paměť a posttraumatická stresová porucha), opakování, organizace materiálu, počet elementů/štěpů, seberefrenční efekt, efekt Zeigernikové, vliv představitosti (mnemotechniky založené na představitosti)
- iv) Zapomínání - vytěsnění; křivka zapomínání (Hermann Ebbinghaus); paměť a demence;

Literatura: Atkinsonová (321-323; 326; 330-331; 336-346; 362-367; 282-285; 292-294; 302-304)

Z TŘETÍHO BLOKU se mohou v testu objevit tyto pojmy:

učení

Druhy učení:

- i) Senzitivace, habituace, vtiskávání (imprinting, Konrad Lorenz)
- ii) Klasické podmiňování - primární (nepodmíněný) a sekundární (podmíněný) podnět/reakce, Ivan P. Pavlov
- iii) Operantní (instrumentální) podmiňování, Burrhus Skinner
- iv) Sociální učení (Albert Bandura)

Literatura: Atkinsonová (234-245)

Teorie sociálního učení:

<http://www.youtube.com/watch?v=zerCK0IRjp8>

myšlení a řešení problémů

- i) Myšlení a imaginace (analogové myšlení), myšlení jazykové (propoziční)
- ii) Kognitivní typy (verbalizéři vs. vizualizéři; závislost vs. nezávislost na poli – Herman Witkin)
- iii) Indukce, dedukce

Atkinsonová – 238-331